

ÖZET

Doktora Tezi

AYDIN İLİNDE BEKİROĞLU VE PAPAZ ERİKLERİNDE ZARARLI *HOPLOCAMPA* SP. (HYMENOPTERA, TENTHREDINIDAE)'NİN BİYOLOJİSİ VE MÜCADELESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Gamze ÖZER

Adnan Menderes Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Bitki Koruma Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Tülin AKŞİT

Aydın ilinde, 2004-2007 yılları arasında yapılan çalışmada, eriklerde zararlı *Hoplocampa* sp. (Hymenoptera:Tenthredinidae) belirlenerek ildeki yayılışı, popülasyon yoğunluğu ve bazı biyolojik özellikleri incelenmiştir. Rebell-Bianco polypropylene beyaz yapışkan tuzaklar ile dört yüzlü beyaz yapışkan plexiglass tuzakların çekicilikleri karşılaştırılmıştır. Ayrıca, endosülfan ve azadirachtin uygulamaları ile kitlesel tuzaklamanın popülasyon üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Zararlı türün *H. flava* L. olduğu saptanmış ve popülasyon değişimini belirlemek için Umurlu ile Çakmar'da Bekiroğlu ve Papaz çeşitlerinden kurulu, seçilen bahçelerin her birine altışar adet, dört yüzlü beyaz yapışkan plexiglass tuzak asılmıştır. Tuzaklar şubat-mayıs ayları arasında haftada bir kontrol edilmiştir. Azadirachtinin ve kitlesel tuzaklamanın popülasyon üzerine etkisini belirlemek amacıyla denemeler tesadüf blokları deneme desenine göre kurulmuştur.

H.flava'nın bulaşıklılık oranları Merkez ilçeye bağlı Serçeköy'de % 95,42; Umurlu beldesinde % 87,16; Beyköy'de % 70,88 ve Ovaköy'de % 69,69; Erbeyli % 41,66 ve Köşk 'de % 38,09 olarak saptanmıştır.

H. flava'nın doğada ilk yumurtaları martın ikinci haftasında belirlenmiş olup, yaklaşık bir hafta sonra da ilk zarar görmüş meyvelere rastlanmıştır. Tuzaklarda ilk erginler, eriklerin tamamen tomurcuklandığı mart ayının ilk haftasında görülmüş, en fazla ergin mart sonunda saptanmıştır. Ergin uçuşları nisan ayının ikinci veya üçüncü haftasında tamamen sona ermiştir. Zararlı Bekiroğlu çeşidinde Papaz çeşidinden bir hafta önce görülmüş ve uçuşlar bir hafta önce sona ermiştir. *H. flava*'nın söz konusu erik çeşitlerindeki popülasyon yoğunluklarının farkı 2006 yılında önemsiz, 2007 yılında ise önemli bulunmuş, yönlere göre popülasyon büyüklüğünün değişmediği saptanmıştır. *H. flava*'nın yeşil erik sezonu boyunca popülasyon değişiminin izlendiği bahçelerdeki tuzaklarda dişi / erkek oranı 1/2 ile 1/4,5 arasında değişmiştir.

İki tip tuzağın etkililikleri arasındaki fark 2005 yılında önemsiz bulunurken, 2006 yılında Rebell-Bianco plexiglass tuzaklarda daha fazla ergin yakalanmıştır.

Azadirachtin *H. flava* popülasyonu üzerinde etkili ancak, kitlesel tuzaklama etkisiz bulunmuştur.

Anahtar Sözcük

erik, kitlesel tuzaklama, azadirachtin, popülasyon değişimi, Rebell-Bianco, beyaz tuzak.